

אוניברסיטת תל-אביב
בית-הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל

סמינר אמפירי
Empirical Seminar

לקראת תואר ראשון

תשפ"ב, 2021-2022

דר' נגה צור   חדר 251, טלפון: nogatsur@tauex.tau.ac.il, 6409517
שעות קבלה על פי תיאום מראש.

מועד הקורס: אחת לשבועיים

סמסטר א', יום ב, 15:45-14:15

סמסטר ב', יום ב', 15:45-14:15

נושא הסמינר: החוויה הסובייקטיבית של הגוף בתוך קונטקסט משפחתי:

אחת מחוויות החיים הראשונות בתקופת הינקות הינה חוויה גופנית של להיות מוחזק.ת ומוכל.ת בזרועות הדמות המטפלת. גם בהמשך החיים, הגוף משחק תפקיד מרכזי בתהליכי התפתחות וסוציאליזציה. אי לכך, הרבה מהאופן שבו אנחנו חווים ותופסים את הגוף שלנו מושפע ומעוצב בתוך קונטקסט בינאישי, משפחתי וחברתי. בסמינר זה, נבקש להתבונן על הקשר שבין היבטים הקשורים בחוויה הגופנית, והאופן שבו הללו כרוכים ביחסי הורה-ילד. כמו כן, נבחן את האופן שבו החוויה הגופנית הבין-דורית מתעצבת לאור מאפיינים של הקשר (כמו דפוס התקשרות, אינטימיות, אמפתיה, דיפרנציאציה), משברים ואירועי חיים טראומטיים, וכן תפיסות חברתיות לגבי מגדר וגוף. המחקר יעשה מתוך פרדיגמה כמותית.

מטרת ומבנה הסמינר:

סמינר זה נועד לפתח חשיבה מדעית ולהקנות ידע ומיומנויות בסיסיות במחקר בעבודה סוציאלית. למידה זו החלה במסגרת קורס שיטות מחקר בשנה ב', על ידי רכישת המושגים התיאורטיים, ותמשיך בסמינר הנוכחי על ידי יישום המושגים במהלך תכנון וביצוע של מחקר כמותי.

במהלך סמסטר א' יתבקשו הסטודנטיות.ים לתכנן מחקר, בנושא החוויה של הגוף בקונטקסט משפחתי. הם יבחרו משתנים מתוך רשימה שתוכן מראש, שישמשו לניסוח שאלות, השערות ומודל המחקר. עריכת המחקר בפועל, תעשה בסמסטר ב'. לפיכך, בסמסטר א' נעסוק בהיכרות עם עולם התוכן וכתיבת הצעת מחקר. בסמסטר ב' נעסוק בנושאים הקשורים בניחות הנתונים, הסקת מסקנות וכתיבת דו"ח מסכם.

העבודה על תכנון וביצוע המחקר תעשה בקבוצות מחקר, של שני הסטודנטיות.ים בכל קבוצה. עבודת קבוצות המחקר תונחה ותלווה על ידי המרצה והכיתה, במפגשים שיתקיימו אחת לשבועיים במתכונת סמינר. בשיעורים אלו תציג כל קבוצה את החלק הנדון במחקרה (בשלב התכנון או הביצוע) ותקבל משוב מהמרצה והכיתה. בנוסף, ילמדו בשיעורים אלו תכנים הקשורים לביצוע מחקר וכתיבת דו"ח מחקר. מספר

השעורים המצומצם יחייב עבודה אינטנסיבית תוך הקפדה על לוח הזמנים.

מטלות :

1. המפגשים יתנהלו בלמידה מקוונת סינכרונית. נוכחות, השתתפות פעילה ופתיחת מצלמות הינן חובה בכל השיעורים. היעדרות מעל 3 פעמים תגרור הורדה של 25 נקודות מהציון הסופי בקורס. היעדרות מעל 5 פעמים תגרור הפסקה לאלתר של השתתפות/ה של הסטודנט/ית בקורס.
2. הצגת המחקר בכיתה במהלך השנה, בשלבי התקדמות שונים
3. הגשה בכתב של תרגילים קצרים, במהלך השנה. ציון : עובר/נכשל.
5. הגשת הצעת מחקר בכתב בסוף סמסטר א', 30% מהציון הסופי.
6. הגשת דו"ח מחקר מסכם עם סיום סמסטר ב', 70% מהציון הסופי.

נושאי הקורס, לוח זמנים ומטלות לסמסטר א'

מטלות	נושא השיעור	תאריך
	הכרות הקדמה כללית למחקר ולנושא המחקר	11.10.21
אנא התחלקו לזוגות לעבודה משותפת על המחקר	המשך דיון בכיתה על נושא המחקר	25.10.21
נא הציעו 2-3 שאלות מחקר אפשריות. הגדירו את משתני המחקר נסחו השערות מחקר ראשוניות פרטו בקצרה את הרציונל לבחירתן. היקף : 1-2 עמודים.	שאלות מחקר	8.11.21
א. אתרו 5 מאמרים מחמש השנים האחרונות, שהינם רלוונטיים לשאלת המחקר בה בחרתם. כתבו את המקורות כרשימה ביבליוגרפית. ב. סכמו בקצרה שני מאמרים מתוך החמישה. בכיתה תתבקשו להציג את סיכומי המאמרים תוך התייחסות ביקורתית אליהם, ובחינת הרלוונטיות שלהם לנושא המחקר. רשימת המקורות וסיכומי המאמרים. יועלו לאתר הקורס לשימוש כל חברי הסמינר.	כתיבת הצעת מחקר - מבנה ועקרונות	22.11.21
הכינו ראשי פרקים לסקירת הספרות. בנו היררכיה המורכבת מכותרות וכותרות משנה.	מבנה פרק סקירת הספרות	6.12.21
א. בחרו את המדדים המתאימים למשתני המחקר שלכם ב. בחרו תזה או מאמר שעוסקים בנושא רלוונטי למחקרכם. התמקדו בפרק השיטה בכלל, ובחלק המתאר את כלי המחקר בפרט. תארו את כלי המחקר בו בחרתם למחקרכם ותארו אותו על פי הפורמט המקובל.	כלי המחקר	20.12.21

הגישו תת פרק אחד מתוך סקירת הספרות	דיון בבעיות, שאלות ודילמות הקשורות לכתיבת הצעת מחקר.	3.1.22
------------------------------------	--	--------

רשימת מקורות כלליים

איזנבך, ר. (1988). *סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים*. ירושלים: אקדמון.

בירנבוים, מ. (1993). *מי מפחד מעבודת מחקר?! תכנון וכתיבה של הצעת מחקר ודו"ח מחקר במדעי ההתנהגות*. ת"א: מפעלים אוניברסיטאיים הוצאה לאור.

האוניברסיטה הפתוחה (1986). *שיטות מחקר במדעי החברה (יחידות 1-8)*. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה.

צבר בן-יהושע, נ. (1990). *המחקר האיכותי בהוראה ולמידה*. תל-אביב: מסדה.

Publication Manual of the American Psychological Association (6th ed.) (2010). Washington, DC: American Psychological Association.

*חוברת תקציר כללי APA המעודכנת על פי המהדורה השביעית תופיע באתר הקורס.

למידה מהנה, מאתגרת ופוריה!

מטלות הקורס

הצעת מחקר

אורך מקסימלי: 10 עמודים (לא כולל רשימת מקורות, נספחים, דף תוכן ודף שער).

כתבו הצעה תמציתית וברורה שתכלול התייחסות לסעיפים הבאים:

א. מבוא

- סקירת ספרות, רציונל/חשיבות המחקר.
- שאלת המחקר ו/או השערת המחקר (יתכן ותהיינה יותר מאחת).

ב. שיטה

- אוכלוסייה, מסגרת דגימה, שיטת דגימה וגודל המדגם המיועד.
- אופן גיוס והשגת שתוף הפעולה של המשתתפים.
- כלים - תאור תמציתי, מידע על תוקף ומהימנות.
- מערך המחקר והליך אסוף הנתונים (כולל לוח זמנים מתוכנן).
- אתיקה - פעולות שינקטו על מנת להבטיח שמירה על עקרונות אתיים נאותים, בעת גיוס המשתתפים ובמהלך איסוף הנתונים.

ג. רשימת מקורות ונספחים

מועד הגשת הצעת מחקר סופית: 21.3.22

משקל ההצעה בציון הסופי: 30%

עבודה סמינריונית : דו"ח מחקר מסכם

אורך מקסימלי : 15 עמודים, לא כולל שער, לוח תכן, תקציר, רשימת מקורות ונספחים. כל חריגה מ-15 העמודים תפגע בציון.

משקל העבודה בציון הסופי : 70%

בעבודה זו אתם מתבקשים לסכם את המחקר שביצעתם. עבודת הסיכום תוגש במתכונת של מאמר מחקרי, בהתאם להנחיות הבאות :

תקציר (בעמוד נפרד)

סכמו בקצרה, עד עמוד אחד, את תוכן המאמר. התייחסו לשאלת המחקר, שיטת המחקר, תוצאות עיקריות ומסקנות מרכזיות.

מבוא וסקירת ספרות

הציגו את נושא המחקר, סקרו ספרות רלוונטית, הגדירו את המשתנים ונסחו את שאלות והשערות המחקר.

שיטה (תאור אופן ביצוע המחקר בפועל)

מדגם – תאור האוכלוסייה, מסגרת הדגימה ושיטת הדגימה, גודל המדגם, שיעור תגובה/סירוב וסיבות לסירוב, משתנים דמוגרפיים וכל מידע נוסף שרלבנטי לתהליך הדגימה ולמדגם.

כלים – תאור כלי המדידה, תוקף ומהימנות, שיטת ציינון וכיוון הציון.

הליך – אופן גיוס המרואיינים ; זמן, מקום ואופן איסוף הנתונים ; היבטים אתיים רלוונטיים ואופן ההתמודדותם אתם.

אופן ניתוח נתונים - סוג הניתוחים/חישובים סטטיסטיים אותם בצעתם לבדיקת השערות המחקר, מפורטים לפי השערות המחקר.

תוצאות

הצגה תיאורית של הממצאים, בטקסט, לוחות ו/או תרשימים.

הצגת הממצאים הנוגעים לבדיקת שאלות / השערות המחקר.

דיון

חזרה קצרה על התוצאות המרכזיות ופרשנות בהתייחס להשערות.

משמעות התוצאות, כולל התייחסות לספרות שסקרתם במבוא ולספרות נוספת כמתבקש.

מגבלות המחקר, תוקף ומהימנות הממצאים, יכולת ההכללה שלהם.

תרומת המחקר והשלכותיו : ביחס למחקרים נוספים בתחום ; וביחס להתערבויות בתחום.

מקורות

רשימת כל המקורות בהם נעזרתם והמצוטטים בגוף העבודה.

הנחיות לכתיבת העבודות

צורת הגשה

1. העבודות צריכות להיות מודפסות בצד אחד של הדף, ברווח כפול, גופן דוד בגודל 12 או גופן אריאל בגודל 11, גודל הדף A4. יש להשאיר רווח של 2.5 ס"מ בשוליים.
2. דף השער צריך לכלול את כותרת העבודה, פרטי המגישים/ות (שמות, תעודת זהות, וכתובת אימייל), למי מוגשת העבודה, שם הקורס במסגרתו מוגשת העבודה ותאריך הגשה.
3. יש להימנע מקישוטים כגון ציורים שאינם רלוונטיים להצגת הטיעונים.

אופן הכתיבה

1. באופן כללי: יש להקפיד על ניסוח בהיר, ממוקד וענייני ושימוש בשפה מקצועית-מדעית ולא אישית, ספרותית או עיתונאית. שמרו על רצף הגיוני בין הפרקים והפסקאות והימנעו ממלל מיותר וממשפטים החוזרים על עצמם.
2. תכני העבודה כולה צריכים להיות כתובים בפסקאות. כל פסקה עוסקת בנושא/רעיון אחד ומאורגנת סביב משפט מפתח. פסקה חדשה מתחילה קצת אחרי תחילת השורה (Tab ; כ-5-7 תווים מקצה השורה). על פסקה לכלול יותר ממשפט אחד ומומלץ שתכלול 3-6 משפטים.
3. יש להשתמש בפריטים ביבליוגרפיים עדכניים, מגוונים ורלוונטיים. לא מקובל לבסס עבודה שלמה על שניים או שלושה מקורות בלבד. מקובל להציג בעבודה את מצב הידע כיום, ולכן חשיבות המקורות העדכניים, אך יחד עם זאת יש לצטט מאמרים "קלאסיים" בנושא, גם אם אינם חדשים. כמו-כן, יש לשאוף להגיע למקורות עצמם ולא לספרי לימוד, עבודות תזה או דוקטורט שסקרו מקורות אלו (ספרי לימוד ועבודות קודמות יכולים לסייע באיתור מקורות רלוונטיים אך אינם מחליפים את קריאת המקורות עצמם). עבודות תלמידים (תזה ודוקטורט) ניתן לצטט רק בשל ממצאי העבודה עצמה – בכל מקרה אחר, יש להפנות למחברים המקוריים.

ציטוטים בגוף העבודה ועקרונות ההכנה של רשימה ביבליוגרפית

1. יש להקפיד שכל מידע, טענה או נתונים המובאים בעבודה יצוין לגביהם המקור ממנו צוטטו. אין להשאיר פסקאות שלמות בסקירת הספרות ללא ציון המקורות הביבליוגרפיים מהם נשאב המידע.
2. כללי הציטוט המומלצים הם הכללים שנקבעו על ידי ה-APA. (ראה חוברת מיוחדת). מאחר ואין כללים מחייבים בעברית, מומלץ להיעזר בחוברת שחיברנו בנושא זה ולדבוק בסגנון הציטוט הנהוג בכתב העת "חברה ורווחה". בכל מקרה, יש להקפיד על אחידות באופן הציטוט.
3. כל המקורות המופיעים בגוף העבודה צריכים להופיע ברשימת המקורות, ולהיפך: אין לכלול ברשימת המקורות פריטים שלא צוטטו בגוף העבודה עצמה. פריט שלא צוטט בעבודה עצמה, גם אם קראתם אותו או נעזרתם בו לא יופיע ברשימת המקורות.
4. ציטוט ממקור שני (פריט שלא קראתם את המקור עצמו אלא באמצעות מקור אחר) אינו מקובל ולכן יש להשתמש בזה רק כאשר ממש לא ניתן להגיע למקור עצמו. אין לבסס חלקים ניכרים מהעבודה על ציטוט ממקור שני. אם בכל זאת צוטט המקור ממקור אחר, יש לציין זאת לפי ההנחיות המיוחדות של ה-APA.